

Opgave Keringen

Portefeuillehouder: Frank Jorna

Beleidsvelden

- Aanleg en onderhoud waterkeringen
- Planvorming

Actuele ontwikkelingen en trends

De uitvoering van de begroting verloopt goed. De jaarlijkse cyclus van beheer kent geen bijzonderheden en de plannen voor de dijkversterking zijn volop in ontwikkeling. Deze laatste kennen wel grote onzekerheden maar die worden uitgewerkt en nog besproken met het algemeen bestuur in de komende periode.

Voortgang beleidsmaatregelen

In onderstaande tabel zijn alle maatregelen uit de begroting 2023 opgenomen en wordt de voortgang weergegeven. Daar waar de voortgang achterblijft (oranje of rood), wordt een toelichting gegeven.

Maatregel begroting 2023	Voortgang bij VR 1
Rapportage zorgplicht 2022 is klaar voor 1 mei 2023	Oranje
Memo Klaar voor het stormseizoen is klaar voor 15 december 2023	Groen
Plan van aanpak beoordelingscyclus 2023-2035 voor de zomer door DB vastgesteld	Oranje
Dijkversterking Koehool- Lauwersmeer	Groen
Uitwerkingsvoorstel overdracht primaire waterkeringen Waddeneilanden	Groen
Strategie grondbalans dijkversterking KLM	Groen
Strategie Werken in Natura2000 dijkversterking KLM	Groen
uitwerking integraal uitvoeringsplan infrastructuur Harlingen	Groen
Programma IJsselmeerkust verkennen maatschappelijke initiatieven	Groen
Verbeteren 30 km regionale keringen(vh BM)	Groen

Wat willen we bereiken?

Beheer en onderhoud van dijken

Dijken, duinen, sluisen, gemalen, uitwateringsduikers en inlaten langs de Noordzee, Waddenzee en het IJsselmeer moeten veilig zijn voor in het stormseizoen dat op 1 oktober begint. Alle werkzaamheden die daarvoor nodig zijn, vallen onder onze 'instandhoudingsopgave' en zijn onderdeel van onze zorgplicht. Zo herstellen we eventuele schade aan de dijk na het stormseizoen. Denk aan het herstellen van slechte delen van de asfaltglooiing. Verder onderhouden we de dijk door het beweiden met schapen. Ook houden we de graszoden op de dijk in goede staat.

We inspecteren de keringen volgens ons inspectieplan. Eventuele onvolkomenheden leggen we vast. Ook bepalen we wanneer herstel moet plaatsvinden. Daarbij maken we een afweging aan de hand van urgentie en risico's. Voordat het stormseizoen begint, testen we de sluitingsprotocollen voor de kunstwerken in de praktijk. Ook actualiseren we de bestrijdingsplannen voor hoogwater en controleren we het dijkbewakingsmaterieel en de hoeveelheden noodmaterialen. Voldoet de waterkering niet meer aan de normen, dan nemen we voorlopige maatregelen tot we de waterkering structureel kunnen verbeteren. Als onderdeel van de opgave assetmanagement werken we continue aan het op orde krijgen én houden van ons (digitale) datamanagementsysteem.

De dijk krijgt steeds vaker ook een publieke functie. Door deze ontwikkeling hebben we vaker overleg met initiatiefnemers van activiteiten. We staan dit vaak toe mits de activiteit geen gevolgen heeft voor de veiligheid, het beheer en/of onderhoud van de dijk, het geen commerciële activiteit is en de onderhoudskosten niet toenemen.

Wat gaan we daar voor doen?

Rapportage zorgplicht 2022 afronden

Voortgang maatregel

Inhoudelijk zorgen we goed voor onze dijken, maar de structurele organisatie en bemensing van de zorgplicht als kwaliteitsinstrument slaagt niet goed. Er wordt gewerkt aan een structurele inbedding. In VGR-2 zullen we over onze voortgang rapporteren.

Wat willen we bereiken?

Beoordeling waterveiligheid primaire waterkeringen

Als beheerder beoordelen we of onze primaire waterkeringen voldoen aan de geldende veiligheidseisen. De beoordeling is onderdeel van de wettelijke zorgplicht. We zorgen ervoor dat we de primaire waterkeringen tijdig aanpassen aan nieuwe technische inzichten of aan veranderende klimaatomstandigheden. De Omgevingswet vereist continu inzicht in de overstromingsrisico's van de primaire keringen. Elke 12 jaar moeten we een beoordeling uit hebben gevoerd. In 2022 is de vorige cyclus afgerond. Vanaf 2023 start de volgende beoordelingscyclus van 12 jaar die tot 2035 gaat lopen.

Wat gaan we daar voor doen?

Plan van aanpak beoordelingscyclus 2023-2025 afronden in zomer 2023

Voortgang maatregel

De 12-jarige planning van ons te beoordelen areaal is gereed. Het plan van aanpak wordt opgesteld zodra het nieuwe beoordelingsinstrumentarium (BOI2023) beschikbaar gesteld is door het Rijk. De eerste tekenen zijn dat dit beoordelingsinstrumentarium van het Rijk later komt dan verwacht, waardoor we het plan van aanpak mogelijk niet kunnen formaliseren in de zomer 2023.

Rapportage zorgplicht 2022 afronden

Voortgang maatregel

Inhoudelijk zorgen we goed voor onze dijken, maar de structurele organisatie en bemensing van de zorgplicht als kwaliteitsinstrument slaagt niet goed. Er wordt gewerkt aan een structurele inbedding. In VGR-2 zullen we over onze voortgang rapporteren.

Exploitatie

bedragen x € 1.000

Opgave	Oorspronkelijke begroting 2023	Wijziging begroting 2023	Nieuwe begroting 2023
Keringen	28.730	542	29.272
Eindtotaal	28.730	676	29.272

Toelichting op wijziging begroting 2023

Bij de opgave keringen is de prognose op basis van de ontwikkelingen in het eerste kwartaal 2023 dat het netto lasten niveau circa € 542.000 hoger uitkomt dan geraamd.

Deze belangrijkste ontwikkelingen zijn als volgt te verklaren:

Personeelskosten (€ 151.000 nadelig)

Er is sprake van een hoog ziekteverzuim. Daarnaast is er ook sprake van een aantal openstaande vacatures. Om de werkstroom niet noodzakelijk te laten stagneren wordt er daar waar nodig gebruik gemaakt van inhuur. De kosten van de benodigde inhuur worden niet volledig gecompenseerd door het personeelsbudget. Vandaar dat er sprake is van een overschrijding op de personeelskosten.

Activeerbare uren (€ 525.000 nadelig)

De productieve uren en daarmee de activeerbare uren blijven achter en is daarmee de improductiviteit hoger dan begroot, als gevolg van:

- hoog ziekteverzuim eerste kwartaal (vakgroep rond de 14%, ten opzichte van het gemiddelde ziekteverzuim van 6,3% binnen Wetterskip Fryslân);
- veel zwangerschaps- en ouderschapsverlof (nieuw voor vaders m.i.v. 2023);
- daarnaast wordt er menskracht ingezet op initiatieven die nog geen budget hebben. Projecten waar kosten voor worden gemaakt zoals de Waddenslibstrategie en Trajectaanpak Harlingen.

Als beheersmaatregel is inmiddels ingang gezet dat de betreffende vakgroepleiders meer en sneller de informatie over productiviteit ontvangen.

Kosten samenhangend met bestemmingsreserves (€ 135.000 voordelig)

De aanpassing van de begroting houdt verband met de extra kosten die in 2023 worden gemaakt voor werkzaamheden die in 2022 gepland waren. Hiervoor zijn bij de jaarrekening 2022 bestemmingsreserves gevormd, zodat deze extra werkzaamheden geen effect hebben op het resultaat 2023.

Deze extra kosten hangen samen met een onttrekking aan de bestemmingsreserves. Zie ook hoofdstuk "Bestemmingsreserves".

Investerings

In onderstaande tabel is de eindewerk-inschatting per project weergegeven. De eindewerk-inschatting is de prognose van de totale investeringskosten van een lopend project. De kosten van een project kunnen na verloop van tijd gaan afwijken van het vrijgegeven krediet, inclusief hetgeen is verwerkt aan afromingen en aanvullend krediet.

Lopende projecten

bedragen x € 1.000

	Toegekend krediet t/m rapportageperiode		Eindewerkinschatting (EWI)		Verschil	
	Bruto (A)	Netto (B)	Bruto (C)	Netto (D)	Bruto (C-A)	Netto (D-B)
Primaire Keringen	40.238	10.274	39.655	10.265	-/- 583	-/-9
Regionale Keringen	34.692	30.032	32.999	29.560	2.967	-/-472

Projecten met een onder- of overschrijding

De projecten met een afwijking op het krediet van meer dan € 100.000 of meer dan 5% worden aangegeven. Bij het vaststellen van de voortgangsrapportage wordt het krediet aangepast.

bedragen x € 1.000

	Krediet		Eindewerkinschatting (EWI)		Netto afwijking		Toelichting
	Bruto	Netto (A)	Bruto	Netto (B)	€ (B-A)	in %	
RK- Ruim baan voor Water	1.500	1.000	592	575	-/-425	42,5%	A

Toelichting op onder- of overschrijding

A. Ruim baan voor Water(onderschrijding € 425.000)

Redenen voor de onderschrijdingen zijn: aanbestedingsvoordelen en er is meer subsidie gegenereerd dan voorzien (ook uren). Daarnaast hoeft er geen gebruik gemaakt te worden van de risicoreservering, behalve voor brandstofcompensatie . Tevens was er sprake van enig minderwerk.

Verstrekkingen

bedragen x € 1.000

	Oorspronkelijke begroting 2023		Prognose 1 2023		Verschil	
	Bruto (A)	Netto (B)	Bruto (C)	Netto (D)	Bruto (C-A)	Netto (D-A)
Primaire Keringen	5.800	5.800	8.260	5.860	2.460	60
Regionale Keringen	9.764	9.764	13.921	10.850	4.157	1.086
Totaal	15.564	15.564	22.181	16.710	6.617	1.146

Toelichting op verstrekkingen

Primaire Keringen

De verwachte verstrekkingen aan netto investeringskredieten in 2023 zijn met € 60.000 verhoogd door het innovatieproject 'Kweldervegetatie en voorland', dat valt onder het innovatiebudget van het HWBP. Deze kosten worden voor 100% vergoed worden door het HWBP. Echter, doordat het interne tarief voor eigen personeel hoger ligt dan de tarieven waar HWBP subsidie voor verstrekt (Handleiding OverheidsTarieven (HOT) + tarieven), is hiervoor een netto krediet van ca. €60.000 aangevraagd. Het algemeen bestuur heeft hierover reeds op 23 mei 2023 een besluit op genomen.

Regionale Keringen

De verwachte verstrekkingen aan netto kredieten 2023 regionale keringen ligt € 1.086.000 hoger dan begroot. Hiervan heeft € 640.000 betrekking op door het algemeen bestuur in 2022 geautoriseerde, maar nog niet door het dagelijks bestuur verstrekte kredieten. € 425.000 bestaat uit het krediet welke voor het project Ruim baan voor water niet benodigd is en ingezet kan worden ten behoeve van het verbeterprogramma regionale keringen. De verwachting is alle beschikbare kredietruimte t/m 2023 ook daadwerkelijk aangevraagd wordt bij het dagelijks bestuur. Daarmee ligt het verbeterprogramma geheel op koers. Het verschil tussen het bruto krediet en het netto krediet bestaat uit subsidies die wij ontvangen op de projecten, waaronder een POP-3 subsidie.

Krediet reserve HWBP

In de algemeen bestuur vergadering van 21 december 2021 is besloten een kredietreserve HWBP te vormen. Deze wordt gevoed met restantkrediet bedragen die op basis van de eindwerk-inschatting van HWBP-projecten kunnen vrijvallen. Na goedkeuring van het algemeen bestuur kan (een deel) van de kredietreserve HWBP ingezet worden voor een HWBP-investering, zonder dat dit leidt tot een toename van kapitaalslasten in de meerjaren exploitatiebegroting. Het vormen van deze kredietreserve kan ook gezien worden als een beheersmaatregel om risico's binnen de HWBP-projecten in financiële zin te mitigeren. Conform het besluit wordt het algemeen bestuur middels de reguliere voortgangsrapportage over het verloop van de kredietreserve HWBP geïnformeerd.

Project	Fase	AB-Besluit	Bedrag
Koehool-Lauwersmeer	Verkenning	21-12-2021	950.000
Dijk- en duinversterking Schiermonnikoog	Voorverkenning	21-12-2021	1.500.000
Koehool-Lauwersmeer	Planfase	21-12-2021	-/-535.000
Dijk- en duinversterking Schiermonnikoog	Verkenning	21-12-2021	-/-490.000
Lauwersmeerdijk	Realisatie	31-05-2022	160.000
Innovatie Kwelder en voorland	Innovatie	23-05-2023	-/-60.000
			1.525.000

Risico's

Interne uurtarieven

Het AB heeft bij het vaststellen van de begroting 2023 in december 2022 besloten om de interne uurtarieven die ten laste van de investeringsprojecten geboekt worden, niet te verlagen naar de lagere verrekenarieven, zoals deze worden bepaald conform de systematiek de handleiding overheidstarieven (HOT). Dit in tegenstelling van eerdere keuzen. Dit houdt in dat interne uren voor de HWBP-projecten hoger uitvallen. Deze kosten zijn niet verrekenbaar met de subsidie. Als deze niet uit de risicoreservering gedekt kunnen gaan worden dan zal er een aanvullend krediet aangevraagd gaan worden. Rond de zomer hebben we inzicht in wat de effecten zijn van dit besluit en kan er eventueel aanvullende besluitvorming van het AB nodig zijn.

HWBP regeling; "kleine kans groot gevolg" (=KKGG)

De subsidieregeling Hoogwaterbescherming (HWBP) is in 2019 geëvalueerd en verbeterd, onder meer op het gebied van 'Kleine Kans, Groot Gevolg' risico's (KKG). Dit zijn risico's die zelden voorkomen, maar grote gevolgen hebben als ze zich voordoen, zoals een archeologische vondst of een failliete aannemer. Omdat deze risico's moeilijk te voorspellen zijn, kan de subsidie te hoog of te laag uitvallen. Daarom is er een nieuwe werkwijze ontwikkeld om de subsidiëring van KKG-risico's beter af te stemmen op de Regeling, die sinds eind 2022 geldt. Doel van deze regeling is om de niet beïnvloedbare projectrisico's voor een waterschap te mitigeren.

Er zijn twee manieren om met KKG-risico's om te gaan: voorwaardelijk beschikken en de hardheidsclausule. Bij voorwaardelijk beschikken wordt een KKG-risico uit de raming gehaald en wordt een subsidiebedrag en een verrekenafpraak vastgelegd. Bij de hardheidsclausule wordt een KKG-risico ook uit de raming gehaald, maar kan er extra subsidie worden aangevraagd als het risico tot een onredelijk gevolg leidt. Deze werkwijze geldt alleen voor risico's met een kleine kans en een grote impact, en verandert niets aan de reguliere risicovoorziening.